

SUBSTANCE IN KANT

MESTERBREV VED
SILJE JOHANNE EGGESTAD

Hva handler masteroppgaven din om?

Oppgaven drøfter Kants substansbegrep. Kant presenterer det spesifikke argumentet for substansbegrepets objektive gyldighet i et kapittel av *Kritikk av den rene fornuft* kalt «Første Analogi». Jeg tar for meg to hovedfortolkninger av dette argumentet i sekundærlitteraturen, med utgangspunkt i argumentets påstand om at substans er å påtreffes i persepsjonsobjektene.

Hva argumenterer du for/mot i oppgaven?

Mitt viktigste budskap er at hos Kant kan ikke substansbegrepet holdes adskilt fra aksidensbegrepet, og at det i sekundærlitteraturen har vært forbigått at substans–aksidens er et *relasjonelt* begrep. Jeg argumenterer for at det er anvendelsen av det relasjonelle begrepet substans–aksidens som først resulterer i et temporalt bestemt persepsjonsobjekt. Dermed er en tolkning av substans som et persiperbart, vedvarende bakteppe som ved kontrast først muliggjør persepsjonen av vekslende aksidenser, uholdbar. Jeg argumenterer videre for at Kant anvender begrepet om et persepsjonsobjekt som noe som kan innebefatte hendelser utstrakt i tid, der anvendelsen av begrepet årsak–virkning, for eksempel, er nødvendig for den objektive tidsfølgen. Dette betyr at også relasjonelle forstandsbegrep på fundamentalt vis er mulighetsbetingelser for persepsjonserfaring.

Videre advarer jeg mot å forstå substansbegrepet i separasjon fra dets skjema, som er den innskrenkende, sanselige betingelsen for begrepets anvendelse. Skjemaet til substans er vedvarenhet. Jeg viser at å forstå substans kun som et siste subjekt som tar predikater og ikke også som noe vedvarende, risikerer å gjøre substansbegrepet til det som alene bringer sansemangfoldet til objektiv enhet. I så tilfelle blir substansbegrepet gjort til det som *gir* objektet og til det som *er* objektet – det blir overobjektifisert både i funksjon og referanse. Jeg argumenterer for at det er det *relasjonelle* begrepet substans–aksidens, som én av flere domsformer, som bringer sansemangfoldet til objektiv enhet, og at det ikke er substans, men et generelt objekt X som står som midlertidig referanse for syntesen av sansemangfoldet. En forståelse av substansbegrepet som løst fra dets relasjon til et mulig sansemangfold står videre i fare for å projisere substans som et indre eller ytre objekt uavhengig av oss og med bestemte egenskaper – et *noumenon* i positiv forstand.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Oppgaven er særlig relevant for andre som arbeider med Kants teoretiske filosofi og/eller substansbegrepet. Like fullt mener jeg oppgaven tar for seg problemstillinger som er relevante for enhver med interesse for metafysikk eller epistemologi, det være seg fra en filosofihistorisk eller kontemporær innfallsvinkel. Blant annet drøfter oppgaven det ontologiske forholdet mellom det vedvarende og det foranderlige, hva som kan sies å eksistere med nødvendighet, i hvilken forstand noe kan være ubetinget, hva persepsjon er, og hva som er mulighetsbetingelsene for allmenngyldig erfaring og hvordan denne skiller seg fra empirisk kunnskap.

Hva er dine planer for fremtiden?

Jeg ønsker å arbeide med utdanningspolitikk og søker for tiden stillinger i Kunnskapsdepartementet. Jeg holder det ikke for usannsynlig at jeg på et senere tidspunkt vender tilbake til filosofien for å ta en doktorgrad i noe som er relatert til det jeg da arbeider med, om det er utdanningspolitikk eller noe annet spennende.

THE STOIC CASE FOR COSMIC HOLISM AND COSMOPSYCHISM IN DE NATURA DEORUM II

MESTERBREV VED
REIER HELLE

Hva handler masteroppgaven din om?

Oppgaven min handler om to argumenter i Ciceros dialog *De Natura Deorum* (*Om gudenes natur*) bok II (*ND II*). Cicero var ikke selv en stoiker, men *ND II* uttrykker angivelig stoikernes syn på gudene – om de eksisterer, hva slags vesener de er, om de bryr seg om menneskelige anliggender og om de styrer verden. Selv om man kan bestride dette, antar jeg at de fleste argumentene i *ND II* kan tilskrives de tidligere greske stoikere, også mine to argumenter. Det første argumentet jeg tar for meg er «the argument from the sympathy of all things», det andre er «the argument from the properties of the parts». I førstnevnte tar man utgangspunkt i den såkalte sympatien mellom delene av kosmos og slutter at hele kosmos er ontologisk mer grunnleggende enn delene. I sistnevnte tar man utgangspunkt i de mentale egenskapene hos enkelte deler av kosmos (dyr, mennesker, og – hos stoikerne – guddommelige himmellegemer) og slutter at hele kosmos også må ha mentale egenskaper.

Hva argumenter du for/imot i oppgaven?

Jeg argumenter 1) for at «the argument from the sympathy of all things» og «the argument from the properties of the parts» er å finne i *ND II*, 2) for at disse argumentene virker på én bestemt måte, og 3) for at denne måten å argumentere på ikke bare gir mening gitt stoikernes teori for øvrig, men også kan forsvares på et mer generelt grunnlag. Dette henger så klart sammen; man kan ikke godt argumentere for at et argument er å finne i en tekst uten å ha en formening om hva argumentet består i. Videre er det naturlig å støtte påstandene om at argumentene er å finne i teksten og virker på én bestemt måte, gjennom å vise at denne måten å argumentere på i denne teksten gir mening gitt hva stoikerne ellers mener, og i alle tilfelle er en fornuftig ting å gjøre under visse antagelser.

Hvorfor bør andre lese oppgaven din?

Oppgaven min er interessant for dem som allerede har en viss kjennskap til stoisk filosofi, og som er nysgjerrig på hvorfor stoikerne mente at kosmos er mer grunnleggende enn delene, og at det har mentale egenskaper. Jeg vil ikke egentlig anbefale folk uten fagkunnskap innen antikk filosofi å lese den.

Hva er dine planer for fremtiden?

Å ta doktorgrad.